

آزمون ۵: درس ۵ - فارسی ششم دبستان

الف) درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

۱- رستم در خان سوم، بیابانی سخت و راهی دراز را پشت سر می‌گذارد. درست نادرست

(تهران - مدرسه‌ی نداء النبی - ۱۴۰۰)

۲- نهاد در عبارت «اژدهایی از راه می‌رسد و از دیدن رستم و اسبش به خشم می‌آید»، «اژدها» است. درست نادرست

(تهران - مدرسه‌ی نداء النبی - ۱۴۰۰ - با اندکی تغییر)

ب) جاهای خالی را پر کنید.

۳- معنی هر واژه را داخل کمانک بنویسید.

الف) بینداخت چون باد، خَم کمند (.....)

ب) تو دادی مرا، گردی و دستگاه (.....)

پ) سر و گوش بگرفت و یالش دلیر (.....)

ت) فروریخت چون رود، خون از پرش (.....)

پ) جور کنید.

۴- عبارتهای سمت راست را به واژه‌ی مناسب در سمت چپ وصل کنید. (یک واژه در سمت چپ اضافی است)

الف) نام اسب رستم

ب) نام پدر رستم که سیمرغ او را پرورش داد.

پ) نام بزرگ دیوان در درس هفت‌خان رستم

ت) نام پادشاهی که در جنگ دیوان گرفتار شده بود.

ث) یکی از سه آتش مقدس

دیو سپید

آذرگشسب

رخس

ارژنگ دیو

کیکاووس

زال

۵- مراحل هفت‌خان رستم را به ترتیب شماره‌گذاری کنید.

بیابانی سخت و راهی دراز را خسته و تشنه پشت سر گذاشته به چشمه‌ای می‌رسد.

به کمک رخس با اژدها نبردی سهمگین کرده و او را می‌کشد.

با پهلوانی به نام «اولاد» روبه‌رو شده و او را به بند می‌کشد.

با بزرگ دیوان یعنی «دیو سپید» به جنگ پرداخته و او را از بین می‌برد.

به کمک «اولاد» بر ارژنگ دیو چیره شده و او را از پای درمی‌آورد.

شیری قوی پنجه به او و اسبش حمله می‌کند و رخس شیر را می‌درد.

با جادوگری روبه‌رو می‌شود و سرانجام او را از پای درمی‌آورد.

ت) گزینه‌ی درست را با علامت ✓ مشخص کنید.

۶- معنی واژه‌های «غریب - دادگر - کوفتن - گرد» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

۱) نزدیک - ثروتمند - پاره کردن - شجاع

۲) بیگانه - عادل - کوبیدن - دلیر

۳) ناآشنا - ثروتمند - پختن - غبار

۴) دور - عادل - کوشش کردن - شجاع

۷- «از هفت‌خان گذشتن» چه مفهومی را می‌رساند؟ (خراسان رضوی - مدرسه‌ی فرتاج - ۹۹ - با اندکی تغییر)

۱) عبور از هفت منزل‌گاه

۲) نابود کردن هفت موجود خطرناک

۳) حل مشکلات متعدد

۴) بخشیدن اربابان متعدد

۸- عبارت «به تنگ آمدن» کنایه از چیست؟

۱) به راه باریک رسیدن

۲) در حال خفه شدن

۴) اسیر شدن

۳) خسته شدن

۹- در بیت زیر، مبالغه کدام گزینه است؟

«خروشید و جوشید و برکند خاک / ز سمّش زمین شد همه، چاک چاک»

(۱) کندن خاک (۲) زدن سم به زمین (۳) جوش و خروش اسب (۴) چاک چاک شدن زمین

۱۰- مفهوم کنایی کدام گزینه نادرست است؟

(۱) باز ماندن دهان ← تعجب کردن بسیار
(۲) دهانش بوی شیر می‌دهد. ← بسیار شیر دوست دارد.
(۳) یکی دو پیرهن بیشتر پاره کردن ← تجربه‌ی بیشتری داشتن
(۴) در خانه‌ی کسی همیشه باز است. ← مهمان‌نواز بودن
(ث) به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

۱۱- ابیات زیر مربوط به کدام خان‌های رستم است؟

(الف) بزد تیغ و بنداخت از بر، سرش / فرو ریخت چون رود، خون از برش: .....

(ب) سر و گوش بگرفت و یالش دلیر / سر از تن، بکنندش به کردار شیر: .....

(پ) میانش به خنجر به دو نیم کرد / دل جادوان زو پر از بیم کرد: .....

۱۲- با مرتّب کردن واژه‌ها جمله بسازید.

(الف) بسیار - با - یاران - و - نجات می‌دهد - رستم - دشوار - پشت سر گذاشتن - خطرناک - را - هفت مرحله‌ی - خود.
(ب) همه‌اش - گفت - و - درس نداد - آن زنگ - از - اتحاد - اصلاً - آقا معلّم - و - دوستی.

۱۳- هر بیت را به صورت فارسی روان بنویسید.

(الف) ز بهر نیایش، سر و تن بشست / یکی پاک جای پرستش بجست
(ب) میانش به خنجر به دو نیم کرد / دل جادوان زو پر از بیم کرد

۱۴- معنای دور و نزدیک کنایه‌ها را بنویسید.

(الف) فلانی ریش سفید محله است.

معنای نزدیک:

معنای دور:

(ب) دست روی دست گذاشتن

معنای نزدیک:

معنای دور:

۱۵- در بیت زیر، چه آرایه‌ای به کار رفته است؟ درباره‌ی آن توضیح دهید.

شود کوه آهن چو دریای آب اگر بشنود نام افراسیاب

۱۶- بیت‌های زیر را بخوانید سپس به پرسش‌ها پاسخ دهید.

(۱) یکی کوه بُد، نامش البرز کوه
(۲) بدان جای، سیمرغ را لانه بود
(۳) نهادند بر کوه و گشتند باز
(۴) پدر، مهر ببرید و بفکند خوار
(۵) بدین گونه بر، روزگاری دراز
به خورشید نزدیک و دور از گروه
که آن خانه از خلق بیگانه بود
برآمد بر این، روزگاری دراز
جفا کرد بر کودک شیرخوار
برآمد که بُد کودک آنجا به راز

(الف) دو واژه‌ی مخفّف پیدا کنید و شکل کامل آن‌ها را بنویسید.

(ب) مبالغه‌ی به کار رفته در بیت «۱» را مشخص کنید و درباره‌ی آن توضیح دهید.

(پ) قسمت رنگی بیت «۳» را به صورت مرتّب شده بنویسید.

(ت) بیت «۵» چند جمله دارد؟

۱۷- برداشت خود را از ضرب‌المثل «نوش دارو بعد از مرگ سهراب» در یک بند بنویسید. (کرمانشاه - مدرسه‌ی امید انقلاب - ۹۸)